

den fortsattes av Henriks bror Welf. K. deltog i andra korståget 1047—49.

4. K. I V (1228—54), andre son till kejsar Fredrik II, Valdes 1237 till tysk konung, bekämpade Henrik Raspe, drog 1251 till Italien och erövrade Apulien samt 1253 Neapel, där han dog, efterlämnande en spå son, Konradin. Litt.: K. Hampe, »Deutsche Kaisergeschichte in der Zeit der Salier und Staufer» (5:e uppl. 1923). (B. H.-d.)

Konrad, tyska medeltidsskalders och prosaförfattare.

1. K. från Megenberg (omkr. 1309—74), domherre i Regensburg. Författade bl. a. naturvetenskapliga arbeten, bland vilka i synnerhet »Buch der Natur» (senast utg. av F. Pfeiffer, 1861, övers. till modern tyska av H. Schulz 1897) vann stort anseende. Det skrevs 1349—50 och kan anses sammanfatta tidens insikter i naturkunnighet; innehåller även sagor och sägner.

2. K. från Würzburg, den tyska medeltidsdiktningens alsterrikaste och formellt mest framstående författare (d. 1287). Han var av borgerlig familj, livnärde sig som idkare av minnesången, vars inre snävhets hans rinfärdighet och yppiga bildflöde lämpade sig att överskylla. K:s sånger av denna art äro utg. bl. a. av C. Schrader i en samling av K:s »Kleinere Dichtungen» (2 bd, 1924—26). K. bosatte sig slutligen i Basel. Han skrev eposen »Engelhard» (utg. 1912), »Kaiser Otto» och »Der Schwanenritter» (utg. 1912), i vilken sistnämnda sång berättelsen om Lohengrin förläggas från Graalsagan till den karolingiska sagokretsen. Berömda äro även »Die goldene Schmiede» (utg. 1926), en lovsång till den heliga jungfrun, samt de båda legenderna om påven Sylvester och den helige Alexius (utgivna av P. Gereke 1925—26). Mot slutet av sitt liv skrev K. ett väldigt epos, som han ej hann avsluta, »Der trojanische Krieg» (utg. 1870). »Partonopier und Meliur» (utg. 1871), en version efter tidens smak av sagan om Amor och Psyche, förblev ofullbordad. Kj.-t.*

Konrad från Marburg, tysk inkvisitor (d. 1233). Blev 1226 bikt-fader hos lantgrevinnan Elisabet av Thüringen. Han var mycket sträng mot henne under sin strävan att öva henne i ödmjuk världsförsakelse och utverkade efter hennes död, att hon helgonförklarades. K. blev 1232 inkvisitor, som sådan känd för sin fanatism och grymhet vid bekämpandet av katarer och valdenser. Han mördades slutligen. Ty. monogr. av P. Braun (1909).

Konradin, hertig av Schwaben (1252—68), den siste legitime hohenzstaufarn. Var son till kejsar Fredrik II och son till Konrad IV. Då K:s faders halvbror Manfred stupat 1266 och Karl av Anjou blivit konung av Sicilien, drog K. på ghibellinsk inbjudan över Alperna med en här 1267. Han blev slagen av Karl vid Tagliacozzo 1268, flydde men tillfångatogs och halshögs. Litt.: K. Hampe, »Geschichte K:s von Hohenstaufen» (1894).

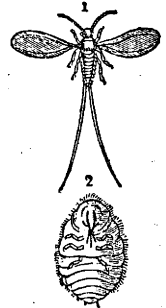
Konradsberg, hospital, se Stockholmshospital.

Konrektor (av lat. *con*, med, och *rektor*, ledare), lärartitel, som i Sverige finnes redan i 1611 års skolordning, sista gången i skol-

ordningen 16 dec. 1820. Den synes ha givits den lärare, som jämte rektor undervisade i högsta klassen (»rektorsklassen») och blev ett slags vikarie för rektor och hans närmaste man. Titeln förekommer ännu i Tyskland.

Konschone'll, rött färgämne, som erhålles av konschonellsköldlusen.

Konschonellsköldlus, *Cochene'll*, *Cochene'lle*, *Coccus cacti*, en art sköldlöss, bekant för det röda färgämne den lämnar. Urspr. fanns den i Mexiko på *Opuntia*-arter och nyttjades som färgämne av aztekerna före Amerikas upptäckande. 1806 infördes k. till Europa. Efter den moderna anilinfärgindustriens uppkomst var k:s roll som färgämne nästan utspeland. I. T.-dh.

Konschonellsköldlus, *Coccus cacti*.
1 hane, 2 hona.

Konskration, invigning av kyrkor och kyrkliga föremål samt ordination av biskopar och präster, särskilt om brödet och vinets invigning vid nattvardsfirandet genom att prästen läser instiftelseorden. — Verb: **Konsek-rera**. (Hg Pl.)

Konskurationskors, se Invigningskors. **Konsekutiv**, som är en följd. — **Konsekutivsa-t-s** (fö-lj-d-sa-t-s), bisats, som meddelar följden av huvudsatsen, t. ex.: »han gick så fort, att jag inte hann med». K. inledes av en konsekutiv konjunktion: (så) att.

Konsekve'ns (av lat. *consequi*, följa), logisk följd. I en slutledning är slutsatsen k. av premisserna. — **Konsekve'nt** kallas ett tänkande, då ur de uppställda premisserna verkligen dragas de k., som logiskt sett följa därur (se Slutledning). I överförd bemärkelse talas även om ett konsekvent handlande, ett handlande, som alltigenom ledes av enhetliga syften el. principer. — Stundom brukas ordet k. för att beteckna förhållandet mellan orsak och verkan över huvud, så t. ex. då det talas om »historisk k.». G. O.-a.

Konse'lj (fr. *conseil*, rådsförsamling), sammanträde av statschefen och hans ministrar eller av ministrarna ensamma för överläggning och regeringsärenden. Justitiekonselj kallades i Sverige före 1909 statsrådssammanträden för justitieärenden. (H. T.-n.)

Konseljpresident (se **Konselj**) kallas i vissa stater, t. ex. Frankrike, Belgien och Italien, den främste ledamoten av ministären eller kabinetten. K. utser övriga led. av ministären (bildar kabinettet) och bestämmer i huvudsak regeringens politik; ministären plägar benämnas efter k. Ofta tjänstgör k. i st. f. statschefen som ordi. ionseljen. (H. T.-n.)

Konsensuälkontrakt (av lat. *consensus*, samtycke, samförstånd), i romersk rätt vissa avtal, som grundade en obligatorisk talan (*actio*) omedelbart *consensu*, d. v. s. genom blotta samtycket, utan att det fordrades viss form, ss. vid litteral- och verbalkontrakten, eller viss prestation, ss. vid real- och innominatkontrakten. Rld.

Konsert [kän-sä'r el. kän-sä'rt; stundom kän-sä'r] (fr. *concert*, it. *conce'rto*, samverkan; täv-

Ord, som saknas under **K**, torde sökas under **C**.